

"افغانستان بعد از مشروطیت"

اثر ارزشمند دیگری از داکتر اجرالدين حشمت

آنچه ما را در تاریخخانه ی امروزی جبر تاریخ و اوضاع درد آلود ناشی از ان (عالم غربیت و قرار گرفتن در بستری وطنی ها)، چون ستاره یی در دل آسمان تیره بخود متوجه میسازد و دل مان را تا حدی گرمی می بخشاید، همانا رونق نسبی بازار فرهنگی و نشر و پخش کتب و آثاری است که در سالهای پسین، از خامه ی محققان و نویسندگان و فرهنگیان عزیز و با مسولیت ما، یکی پی دیگر در این گوشه و آن گوشه ی جهان گل میکنند و خلاهای معلوماتی در پهنه های متنوع زنده گی تاریخی، اجتماعی، ادبی و هنری ما افغانها را پُر میسازند. و یا بعباره ی دیگر، برغناهی آگهی های هستی مان می افزایند.

سال 2007 عیسوی بود که اثر وزین و ماندگار تاریخی - سیاسی بنام " از جنبش مشروطه تا دولت مشروطه در افغانستان"، بمثابة ی حاصل کار و کاوش علمی جناب داکتر اجرالدين (حشمت) در شهر تورنتو ی کانادا اقبال چاپ یافت و مورد استقبال هم میهنان تشنه به مسایل تاریخی مان، بخصوص، طرف توجه کسانی واقع گردید که در جست و جوی حقایق پنهان نگهداشته شده ی سرزمین حادثه خیز افغانستان بوده و هستند.

خواننده های کتاب " از جنبش مشروطه تا دولت مشروطه . . ." تأیید خواهند فرمود اگر گفته شود که این اثر وزین، در واقع، مشرح ترین و همه جانبه ترین اثری است که تا کنون پیرامون جنبش مشروطیت، این پدیده ی بزرگ سیاسی - اجتماعی قرن بیستم کشور ما به رشته ی نگارش درآمده است و بهمین دلیل، حقا که میتواند جوابگوی بخش اعظم پرسشهای مربوط به آن دوره ی میهن عزیز ما باشد.

افغانستان

بعد
از

مشروطیت

دوکتور اجرالدین حشمت

با مسرت باید گفت که اینک، کتاب مشرح ، مفصل و تحلیلی دیگری از همین محقق و مؤرخ محترم افغانستان بنام " افغانستان بعد از مشروطیت" ، باز هم در شهر تورنتو ی کانادا از چاپ برآمده و تازه به اختیار علاقه مندان مسایل تاریخی کشور قرار گرفته است .

این اثر ارزشمند، علاوه از آنکه سلیقه و توجه خاصی در قسمت قطع و صحافت و گزینش کاغذ و حرف و اندازه و . . . آن بکار رفته است ، دارای متن سلیس، مبرا از اغلاط طباعتی، مستند و امانتدارانه ی تاریخی نیز میباشد که ششصد و بیست صفحه را احتوا نموده است .

جناب دکتر(حشمت) کتاب ارزشمندش را " به آنائیکه باقلم، قدم و سلاح، بخاطر آزادی و نجات افغانستان عزیز در معارک مختلف جهاد علیه تجاوز سرخ رزمیدند، جام شهادت نوشیدند، اما خواهان هیچ گونه پاداشی و امتیازی از مردم خود نبودند" ، اهدا کرده است .

در بخشهای اول کتاب، دو تقریظ از دو دانشمند میهن مان (دکتر میر عبدالعزیز و استاد اسحاق نگارگر) به چشم میخورد. چنانکه دکتر میر عبدالعزیز دریکی از پاراگرافهای تقریظ خود چنین مینویسد: " اگر معتقد باشیم که تاریخ معرفت و آشنایی به حوادث گذشته است، ما را داکتر صاحب حشمت به هدف شناخت حقایق تاریخی و سیاسی یک دوره معینی از تاریخ کشور نزدیک ساخته است . . ." و جناب نگارگر در جایی از تقریظ اش چنین مینگارد : " ... و من احساس نوعی تعهد اخلاقی میکنم که در برابر این پیرمرد جوان حوصله، یعنی جناب دوکتورحشمت که نسبت به من یکی، دو پیراهن بیشتر کهنه کرده است، سراجترام خَم نمایم که تاریخ همین کشور هر کله و برخيال را نوشته و تا حد مقدور دقیق نوشته و اسناد فراوان هم گرد آورده است . . ."

جناب دکترحشمت، همانسان که دانشمند گرامی (نگارگر) گفته اند، درنگارش، جمع آوری اسناد و مدارک، پیوند دادن منطقی و ضروری رویداد های سیاسی کشور ، بخصوص پس از سقوط سلطنت اعلیحضرت امان الله خان و روشن ساختن زوایای تاریک مانده و گفته نشده ی حوادث سالهای زعامت حبیب الله کلکانی و کار نامه های بیرحمانه و کین توزانه ی جنرال نادر و برادران وی و سایر مسایل ، واقعاً حوصله مندی قابل قدری از خویشان به نمایش گذاشته است . وقتی خواننده به متن کتاب وارد شده و بخوانش خویش ادامه میدهد، درعین حال، به یاد این سخن شاعر می افتد که فرمود:

هرکی سخن رابه سخن ضم کند

قطره بی از خون جگر کم کند

و یا جا دارد چنین گفته شود که مؤرخ گرامی ما، سعی بسیار بخرج داده تا نبشته ها، کاغذ پاره ها، رساله ها ، اسناد و کتب زیادی را ورق بزند و همه را پس از بررسی و تفکیک و تشخیص

موشگافانه، چون " بحر در کوزه " بگنجانند تا نسل امروز و فردای میهن ما، مجموعه‌ی بی از حقایق عمدتاً تلخ تاریخی - سیاسی یک برهه‌ی خاص زمانی زادگاه پدران شان را در اختیار داشته باشند. علاوه از تقدیر و تحسینی که خواننده از مؤلف این کتاب بعمل می آورد، دو نکته‌ی مهم دیگر را نیز نمیتواند از نظر دور داشته باشد و آن اینکه : درچنین اوضاع و احوالیکه متأسفانه بسیاری از هم میهنان مان ، در دنیای ماشینی و پُرغوغای جهان غرب چنان بی حوصله شده اند که دیگر حتا نوشتن یک نامه‌ی مختصر به دوست و اقارب، بالای شان سختی و سنگینی عجیبی میکند، مطالعه، تحقیق، تدوین و نگارش چنین یک اثرششصد صفحه‌ی بی، آنهم با دقت، با رعایت مسوولیت و اما ننداری لازم، تنها کار نه ، بلکه کارستان است .

مشکل لاینحل و تقریباً دایمی نویسنده گان، محققان و مؤلفان جامعه‌ی افغانی ما این بوده و هست که

وقتی کلیه‌ی این تلاشها و تپیدنها‌ی سنگین شبا روزی و "دودچراغ خوردنها" به پایان رسید و کتاب آماده‌ی چاپ گردید، تازه معضله‌ی مالی و اقتصادی آن ، چون کوه پیش چشم نویسنده و مؤلف قد می افرازد. این معضله، بخصوص در کشور ما و باز، درمیان کتله‌های مهاجر نشین در نقاط مختلف جهان ، خیلی عمده و درد آوراست. زیرا آنانیکه دست بکار تحقیق و پژوهش اند و یا صرفاً با قلم و کاغذ سر و کار دارند، مسلماً از امکانات و توانمندیهای مالی محروم میباشند. آنعه از هم میهنانی که ثروتی و مکنتی دارند، با دریغ که در بخشهای فرهنگی یا حمایت از فرهنگیان " کم بغل " یا اصلاً توجهی ندارند و یا کمترین توجه را مبذول میدارند که این خود، تفصیل و عوامل تاریخی، سیاسی و اجتماعی دردناکی دارد. با فهم و درک چنین معضلات است که خواننده باید به همت ، حوصله افزایی و تحمل مشقات مالی ، محیطی و خانواده گی مؤلف که جز روشن ساختن اولاد میهن و رفع مسوولیت وجدانی، آرزوی دیگری ندارد، احسنت گفت و او را قدر کرد.

مشخصه‌ی دیگر این اثر، عبارت از عدم حُب و بغض شخصی یا قومی و زبانی ، ملیتی و یا سمتی و... است که در سر تا پای کتاب هرگز به چشم نمی خورد. همچنان باید گفت که در این اثر علمی ، تاریخی و سیاسی ، چنان از مأخذ و منابع موثق استفاده بعمل آمده است که جُست و جو گران ما میتوانند به سهولت و اطمینان ازان بهره گیرند.

من، در حالیکه نشر و پخش این اثر ماندگار را برای جناب دکتر اجدال دین حشمت ، ناشر جوان و با فراست آن (مسعود حشمت) و برای فرزندان تشنه لب کشورم تبریک عرض میکنم، مطالعه‌ی آنرا برای کلیه هموطنان گرامی خویش سفارش مینمایم . برای مؤلف گرامی درازی عمر و سلامتی کامل می طلبم تا آثار ارزشمند دیگری نیز برای نسل های امروز و فردای میهن مان مرقوم دارند.

برای حصول کتاب مورد نظر ، این شماره های تلفون قابل استفاده میباشند :

647-920-3123

905-665-8767